

LAUDATIONES

LUBOMÍR NOVÝ

NEKROLOG NA JIŘÍHO GABRIELA

V letech 1976–1986, kdy nemohl na brněnské Filozofické fakultě pedagogicky působit, psal Lubomír Nový k životním jubileím svých kolegů a přátel „nekrology na živé“, určené „užší veselé společnosti“, aby (jak říkal) se jubilanti za živá něco o sobě dověděli. Vybíráme z knižně vydaného souboru Nekrology na živé (Brno 1988) text, který v srpnu 1980 věnoval jednomu ze svých nejbližších přátel.

Tento člověk-poutník, homo-viator, odejel nám na exkurzi do světa padesáti a víceletých, do světa, z něhož není návratu. Chodíte na jeho počest po leších, hradech, zámcích a galeriích, poznávejte svou vlast – někde tam potkáte Jiřího Gabriela. Co to je „Sto jarních kilometrů“ nebo pochod „Praha – Prčice“ proti „Gabrielově padesátce“? A byla to pouť filozofa a logika, přívržence nové a vědecké filozofie, pouť historika české, moravské a brněnské filozofie, autora klíčové monografie o Josefu Tvrdém, ale též spoluautora studie o moravském světovém nábožensky založeném badateli Řehoři Mendelovi; navíc to byl filozof, který svou životní pouť trvale spojil s kunsthistorií – v přesvědčení, že věci mají být nejen pravdivé a správné, ale také hezké. Takže – summa theologica sumárum – Gabriel byl vlastně naším marxistickým Josefem Tvrdým, jen s tou výhradou, že byl a zůstane Jiřím Gabrielem. Je to světlé paměti Jiří, před nímž přchají hadi a štíři.

Byl velký religioznavec, který natolik náboženství prožil a pochopil, že ho musel odmítnout, a natolik prožil a pochopil ideály socialismu, že ho museli vyškrtnout. Vycházel z logiky tichého Gabriela, že A rovná se A, že pravdivý výrok je výrok, který..., a správný výrok – výrok, jenž... Učil nás rozumět jízdním řádům.

Gabrielovi se to žije a exkurzuje. Pracuje jako CSc a docent, nezátížen jsa těmito tituly. Je dokladem vysoké kvality našeho života – že totiž tituly nejsou všechno. Zatraceně pomalu stárne a zatraceně pomalu postupuje. Nemá auto, chodí pěšky v pohorkách de luxe, nekouří, po hospodách nevysedává; je to cuda mezi filozoficko-sociologickými necudy. Ten nás všechny přežije a na nás na všechny napíše nekrology jako historik věčně živý. Je stále živý, stále mladý, je kus, z jednoho kusu, je příkladem toho, že – navzdory Gabrielově logice – je-li

kus – kus, je kus – celek. Představuje neobvyklé spojení principiální stranickosti s bezpartijností.

Jako jubilant zasloužil by si festšrift. Jediným důvodem k tomu, že takový festšrift nespátřil světlo světa, je skutečnost, že pouze náš jubilant by byl jeho kvalitním redaktorem, který by festšrift neokecával, zorganizoval a dotáhl až do zdárného konce, vypáčil by příspěvky i ze svých kolegů – notorických neplničů. Byl jiným i sám sobě nejlepším redaktorem.

K ucelení obrazu o našem padesátníkovi nutno dodat, že byl Profesor s velkým P, pedagog tělem a duší, který vychovává tím, že je; že miloval rybičky, vláčky a Zbrojovku; že z obyčejné prasečí hlavy dokázal vyčarovat mimořádné kulinářské umělecké dílo; že by byl vynikajícím přednostou stanice Štěpánovice i ředitelem gymnázia v Tišnově či šéfkuchařem v Internacionálu, k němuž by se chodilo na ostružinové omelety...

Někdy si kladl otázku, zda pravým jsoucnem není univerzum a my – uprostřed něho – pouhými exkurzanty, po kterých vlastně kdoví co zůstane... My na to prohlašujeme: kusé je – univerzum; ať si toto univerzum položí otázku, co z něho zbude, co po něm zůstane a jaký byl jeho smysl, když je bez Gabriela... A na čem se univerzum konec konců zachrání? Na tom, že bude moci říct: neexistovalo jsem nadarmo, protože existoval Gabriel.

Pohřben bude ve Štěpánovicích, v Gabrielově to Lulči. Na zahradě dál budou růst kedlubny a kvést květiny, a zahrádkář Steklík na jeho počest a navzdory tolika vypitým půllitřům nakreslí tenkou čáru, bez záchvěvů mířící do nekonečna.

JIŘÍ GABRIEL'S OBITUARY

Between 1976–1986, when Lubomír Nový was banned from pedagogical work at the Brno Faculty of Arts, he would write “obituaries for the living” to celebrate their jubilees. They were written for “jolly narrow circles” so that the honored people could learn something about themselves while alive, as he said. We present an excerpt from a published collection *Obituaries for the Living* (Brno 1988) that was dedicated in august 1980 to one of his closest friends.